

ปีที่ ๙ เล่ม ๔ พฤศจิกายน ค.ศ. ๒๕๐๘

ศิลปากร

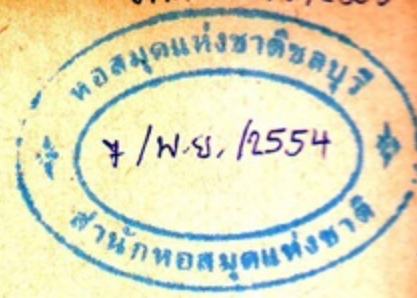
นิตยสารรายสัปดาห์ของกรมศิลปากร

ฉบับนี้จัดทำจาก
อาจารย์ ประสงค์ พวงดอกไม้
ศึกษานิเทศก์ ๘

เอทิกขุอุปสัมปทา
ภาพร่างฝีพระหัตถ์

สารบัญ

ปีที่ ๕ เล่ม ๔	พฤศจิกายน	๒๕๐๘
----------------	-----------	------

๑. สารบัญเล่มนี้ สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอฯ	
... .. และ สมเด็จพระนางเจ้าฯ	หน้า ๑
๒. บันทึกเรื่องความรู้ต่างๆ สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอฯ	
... .. และ พระยาอนุมานราชธน	๑๓
๓. ตำนานสิ่งหวัดกุมาร ฉบับสอบค้น มานิต วลัยโกตม	๒๓
๔. บันทึกเหตุการณ์ในประวัติศาสตร์ไทย ธวัช รัตนนิกขิต	๓๕
๕. ปฏิทินเทียบปีตามที่ปรากฏในศิลาจารึก เจริญ พลเทศา	๔๖
๖. คำอ่านศิลาจารึก วัดศรีโคมคำ อำเภอพะเยา	
จังหวัดเชียงราย ประสาร บุญประกอบ	๕๘
๗. วัดพระแก้ว อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย กองเดช ประพัฒน์ทอง	๖๔
๘. อธิบายเพลงไทย “เขมรปี่แก้ว” ๓ ชั้น มนตรี ตราโมท	๗๐
โน้ตเพลงไทย “เขมรปี่แก้ว” ๓ ชั้น มนตรี ตราโมท	๗๒

SILPĀKON

Vol. 9

November, 1965

No. 4

CONTENTS

1. "San Somdet" (Letters between Their late Royal Highnesses, Prince Naris and Prince Damrong)	Page 1
2. Notes on Miscellaneous Subjects by His late Royal Highness, Prince Naris and Phya Anuman Rajadhon	„ 17
3. The Singhanawati Kumāra Chronicle by Manit Wallibhodom	„ 27
4. Records in Thai History by Thawach Ratnaphichati	„ 35
5. Annually Comparative Calendar Appeared in the Inscription by Chareon Palateja	„ 46
6. Reading and Explanation of Thai Inscription in Thai Characters, Found at Wat Sri Kom-kam, Chiengrai by Prasarn Boonprakong	„ 58
7. Wat Phra Kaew, Chiengrai by Kongdej Prapatpong	„ 64
8. Explanation of Thai Song "Khamen-Pee-Kaew" by Montri Tramote	„ 70
Musical Notes of Thai Song "Khamen-Pee-Kaew" by Montri Tramote	„ 72

คำอ่านศิลาจารึก

อักษรและภาษาไทย

ได้มาจากวัดศรีโคมคำ อำเภอพะเยา จังหวัดเชียงราย กรรมการค้นคว้าประวัติศาสตร์
แห่งสหภาพพม่า ได้อัดสำเนามาให้กรมศิลปากร เมื่อวันที่ ๑๒ เมษายน พ.ศ. ๒๕๐๔

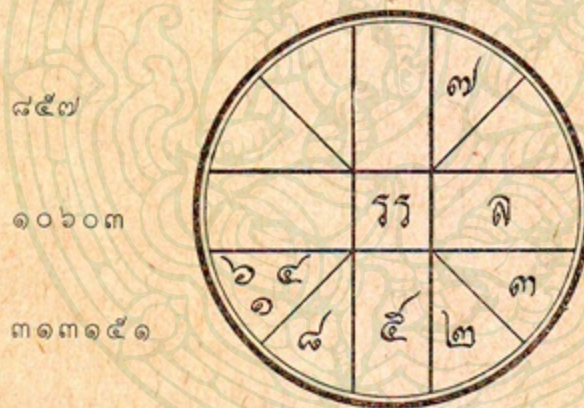
เนื้อศิลาเป็นหินทราย

วัดส่วนกว้าง ๔๕ ซม. ส่วนสูง ๘๒ ซม. ส่วนหนา ๗ ซม.

ประสาร บุญประคอง อ่านและอธิบายคำ

ดร. ประเสริฐ ณ นคร ให้คำปรึกษาและตรวจแก้คำศัพท์โบราณ

ด้านที่ ๑

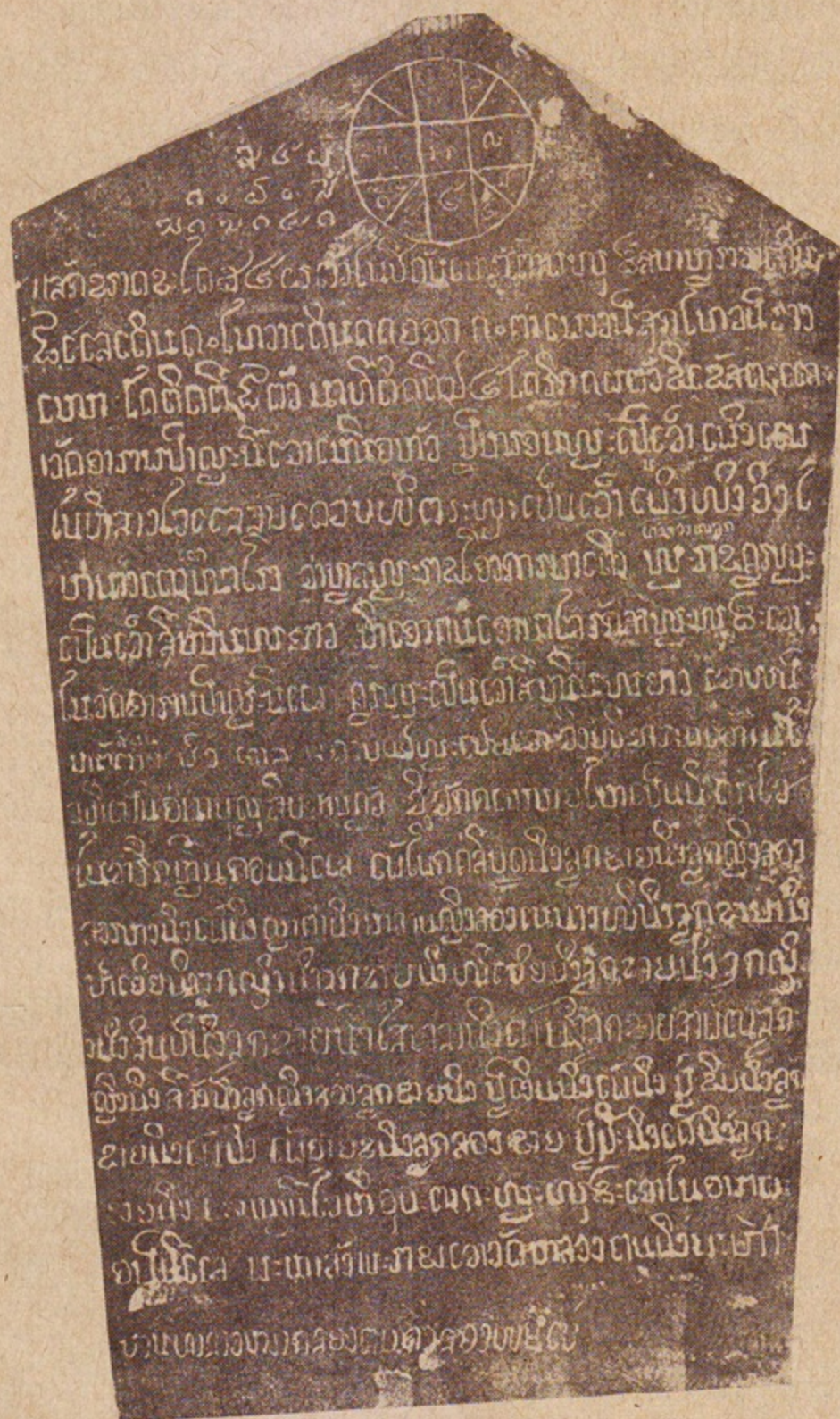

คำจารึก

คำอ่านปัจจุบัน

๑. // สกัษรชชะไค ๘๕๗ ทวโนปีคัปปัهما
ตามพุทธสิทฺทหุราชาเคน
๒. ๕ แลเคน ๑๐ ไทวาเคน ๑๑ ออก ๑๐
ค่าเมงวนสุกไทวนรวง
๓. หมา ไคคิตถิ ๕ ทว นาทิตถิ ๓๕ ไค
ริก ๑๗ ทวชีเชตตะแล
๔. วัดอารามปาญะนีเจ้าเหนือหัวปุมมอนพระ
เปนเจ้าเมืองแม่

- // สกัษรชได้ ๘๕๗^(๑) ทว ในปีคัปปั^(๒)
ตามพุทธรังสิทฺทหุราชา เเคน
- ๕ แลเคน ๑๐ ไทวาเคน ๑๑^(๓) ออก^(๔) ๑๐
ค่า เม็ง^(๕) วันศุกร์ ไทวันรวง—
- แม่^(๖) ไคคิตถิ ๕ ทว นาทิตถิ ๓๕ ไค
ฤกษ์ ๑๗ ทว ชื่อเชษฐา^(๗) แล
- วัดอารามปาญะนี เจ้าเหนือหัว ปุมมอนพระ
เป็นเจ้าเมืองแม่

ศิลาจารึก อักษรและภาษาไทย วัดศรีโคมคำ อ.พะเยา จ. เชียงราย

ด้านที่ ๑

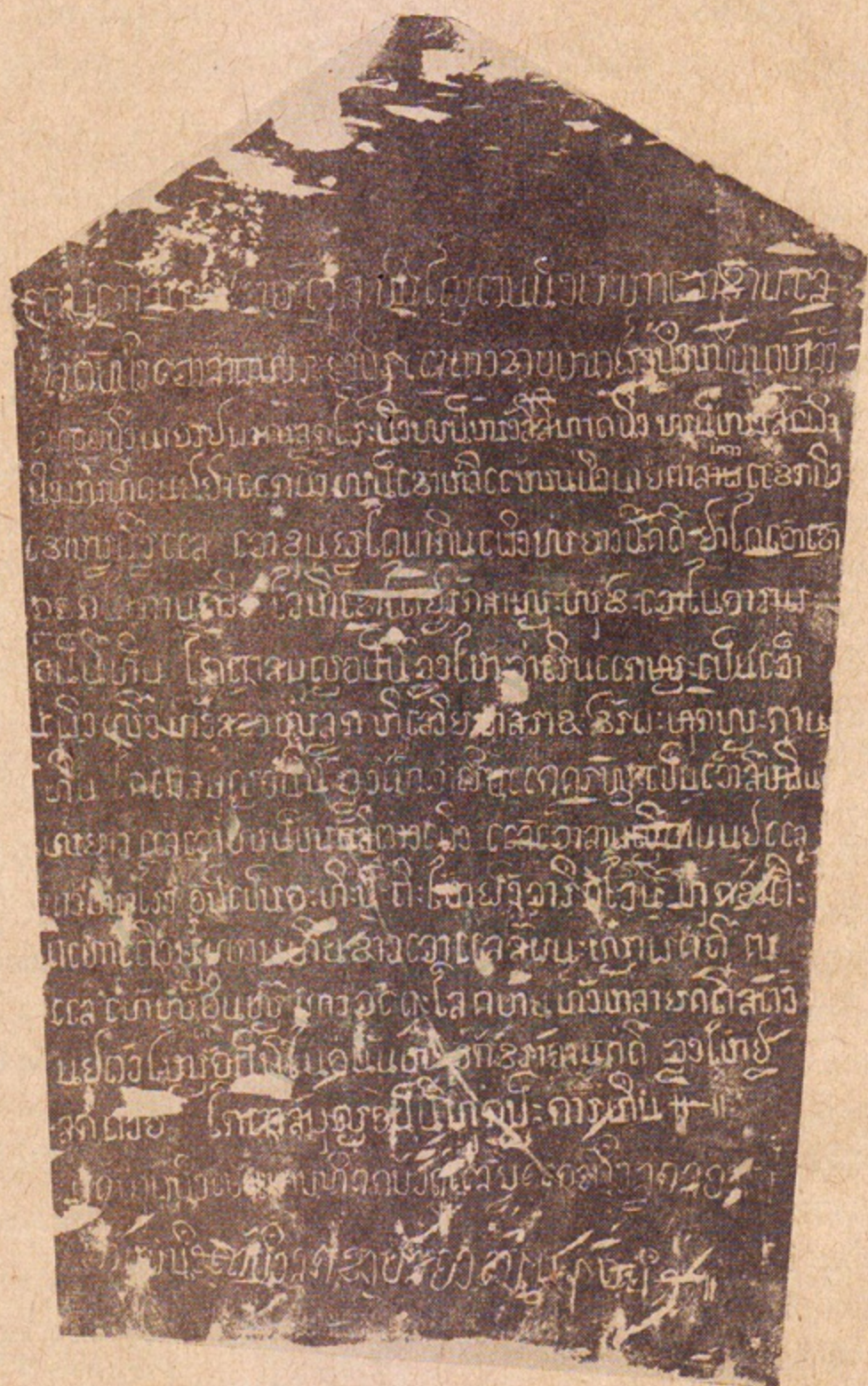
คำจารึก

คำอ่านปัจจุบัน

๕. ในหีสางไฉแลสมเด็จพะพิตรพระเปนเจ้าเมืองพืง (ท่งสองพ่อก) จิงไ
๖. ห่านางเถาแกหนาโรง จำทูลพระราชโองการมาถึง พระราชครูพระ
๗. เปนเจ้าสีหมื่นพยาว หือเอาคนเอานาไรรักสาพระพุทเจ้า
๘. ในวัดอารามปาญะนี้แล ครูพระเปนเจ้าสีหมื่นพยาว เจ้าพัน
๙. หัต (สอน) ทางเมืองเจาลามคาบนายพระเปนเจ้าจิงพิจารณาเอาคนไ
๑๐. วหือเปนอนาบุญสืบสามกรวั จิงจกักคหมาย ไหเปนนิญาไ
๑๑. ในจารึกหินกอนนี้แล แม่โมกคสืบคหนึ่งลูกชายหนึ่งลูกหญิงสอง
๑๒. สวรรหงหนึ่ง แม่หนึ่งญาค่านึงหลานหญิงสองคนนางพีนึงลูกชายหนึ่ง
๑๓. ปาเอียงหนึ่ง ลูกหญิงหนึ่ง ลูกชายหนึ่ง พีเอียงหนึ่งลูกชายหนึ่งลูกหญิง
๑๔. งหนึ่งสินบีหนึ่ง ลูกชายหนึ่ง ไสหลานึง แม่หนึ่งลูกชายสามคนลูก
๑๕. ญิงหนึ่ง สิวังหนึ่ง ลูกหญิงสอง ลูกชายหนึ่งปู่เงินหนึ่ง แม่หนึ่ง ปู่ชิบหนึ่ง ลูก
๑๖. ชายหนึ่ง แม่หนึ่ง แม่ยายขหนึ่ง ลูกสองชายปู่บิหนึ่ง แม่หนึ่ง ลูก
๑๗. ชายหนึ่งเขาหมุ่นไหวหืออุบะถากะพระพุทเจ้าในอาราม
๑๘. อนันนี้แล มหาสังฆะราชาเจ้าวัดหลวงทนหนึ่งมหา
๑๙. หนพลงหมากสองทนคาสองพนัเบ

- ใน หือ^(๔) สร้างไว้แล สมเด็จพะพิตรพระเปนเจ้าเมืองพืง (ท่งสองพ่อก) จิงไ—
- ห่านางเถาแกหนาโรง จำทูลพระราชโองการมาถึง^(๕) พระราชครูพระ
- เป็นเจ้าสีหมื่นพะเยา หือเอาคนเอานาไรรักษาพระพุทเจ้า
- ในวัดอารามปาญะนี้แล ครูพระเป็นเจ้าสีหมื่นพะเยา เจ้าพัน
- หัตถ (สอน) ต่างเมือง เจาลามคาบน้อย พระเป็นเจ้า จิงพิจารณาเอาคนไ—
- วหือเป็นอนาบุญ^(๑๐)สืบสามกรวั จิงจกักค^(๑๑)หมาย ให้เป็นนิยาม^(๑๒)ไว้
- ในจารึกหินกอนนี้แล แม่^(๑๓) โมกคสืบบุตรหนึ่งลูกชายหนึ่ง ลูกหญิงสอง
- สวรรหงส์หนึ่ง แม่หนึ่ง ยา^(๑๔) คำหนึ่ง หลานหญิงสองคน นางพีนึง ลูกชายหนึ่ง
- ปาเอียงหนึ่ง ลูกหญิงหนึ่ง ลูกชายหนึ่ง พีเอียงหนึ่ง ลูกชายหนึ่ง ลูกหญิง—
- งหนึ่ง สินบีหนึ่ง ลูกชายหนึ่ง ไสหลานึง แม่หนึ่ง ลูกชายสามคน ลูก
- หญิงหนึ่ง สิวังหนึ่ง ลูกหญิงสอง ลูกชายหนึ่งปู่เงินหนึ่ง แม่หนึ่ง ปู่ชิบหนึ่ง ลูก
- ชายหนึ่ง แม่หนึ่ง แม่ยายขหนึ่ง ลูกสองชายปู่บิหนึ่ง แม่หนึ่ง ลูก
- ชายหนึ่ง เขาหมุ่น ไหวหืออุปฐากพระพุทเจ้าในอาราม
- อนันนี้แล มหาสังฆราชาเจ้าวัดหลวงทนหนึ่งมหา
- หน^(๑๕) พลงหมากสองทน คำสองพนัเบ^(๑๖)

คำจารึก	ด้านที่ ๒	คำอ่านปัจจุบัน
๑. เณรเจ้าสีหลโดยะตุลปะนัญญุคน นิงมะหา เจ้าธำมะเส	เณรเจ้าสีหลโดยะตุลปะนัญญุคนหนึ่งมหา เจ้าธรรมเส —	
๒. นาคหนึ่งเจ้าสามพระองค์นี้รู้แลนางชาย หนาโรงหนึ่งหมื่นนาหลัง	นาคหนึ่ง เจ้าสามพระองค์นี้รู้ แลนางชาย หน้าโรงหนึ่ง หมื่นนาหลัง	
๔. เทพผู้หนึ่งนายร้อยมงกลลูกโระหนึ่งพันหนึ่ง สี่สี่ทาคหนึ่ง พันหนึ่งสี่เมือง	เทพผู้หนึ่ง นายร้อยมงกลลูกโระหนึ่ง พันหนึ่ง สี่สี่ทาคหนึ่ง พันหนึ่งสี่เมือง	
๔. นิงหมกิตนอยยาแก่นึงพันเขาหลิแห่น นิงนายคำหลาแซกหนึ่ง	หนึ่ง หมอกิตนอยยาแก่นึง พันเขาหลิแห่น หนึ่ง นายคำหลาแซกหนึ่ง	
๕. เขาหมื่นรูแล เจ้าขุนผู้โตมากินเมืองพะยา นีกัถิ ยาไคเอาเขา	เขาหมื่นรูแล เจ้าขุนผู้โตมากินเมืองพะยา นีกัถิ อย่าไคเอาเขา	
๖. ออกใส่กานเมือง ไวให้เขาไคยรรักสาพระ พุทธเจ้าในอาราม	ออกใส่การเมือง ไวหื้อเขาไค้อยู่รักษาพระ พุทธเจ้าในอาราม	
๗. อนันท์กิน โภถสาบุญอนันท์จุง ให้จำเรินแก่พระเปนเจ้า	อนันท์กิน ^(๑๗) โภถฐาบุญ ^(๑๘) อนันท์ จุง ^(๑๙) ให้จำเรินแก่พระเป็นเจ้า	
๘. เมืองพึงท่งสองพ่อลูกหีเสวยทสราธรรมะ ทุกพระกาน	เมืองพึงท่งสองพ่อลูก หื้อเสวยทสราธรรม ทุกประการ	
๙. ทิน โภถสาบุญอนันท์จุงให้จำเรินแก่ครู พระเปนเจ้าสีหมื่น	ทิน โภถฐาบุญอนันท์ จุงให้จำเรินแก่ครู พระเป็นเจ้าสีหมื่น	
๑๐. พ่ยาวแลเจ้าพันหนึ่งสี่ตางเมือง แลเจ้า ลามญีตาบทยแล	พะยา แลเจ้าพันหนึ่งสี่ตางเมือง แลเจ้า ลามยีตาบทยแล	
๑๑. นางหนาโรง อนันปะนอะทึปะปะทึะไหฝัว จาริกไวนี ทุกชาติ	นางหน้าโรง อนันเป็นอธิปัตติให้ฝัว จาริกไวนีทุกชาติ	
๑๒. ต่เท่าเถิงนรพานทินชาวเจ้าแล สัมนะพราหมณ์กัถิ คน	ต่อเท่า ^(๒๐) เถิงเนียรพานทิน ^(๒๑) ชาวเจ้าแล สมณะพราหมณ์กัถิ คน	
๑๓. แลเทพคาอินพรัทาวจคัตุะโลกบาน ทังหลายกัถิสัตว์	แลเทพคา อินทร์ พรหม ท้าวจตุโลกบาล ทังหลายกัถิ สัตว์	
๑๔. นยทัวใหญ่อนันมีในอนันตะจักรวาลกัถิ จุงใหญ่	น้อยทัวใหญ่ อนันมีในอนันตจักรวาลกัถิ จุงให้อยู่	
๑๕. สุกควย โภถสาบุญอนันท์ทุกประการทิน //	สุขควย โภถฐาบุญอนันท์ทุกประการทิน ๗	
๑๖. วัดทุมหนึ่งเปนนทิกถักบัวคัลแลปุแกวณิง ลูกสองคน	วัดทุมหนึ่ง เป็นนทิกถักบัวคัลแล ปู่แก้วหนึ่ง ลูกสองคน	
๑๗. คำหมนิงเม้นิงลูกชายสองคนอนันรูหนึ่ง //	คำหมอหนึ่ง แม่หนึ่ง ลูกชายสองคนอนันรู หนึ่ง	

ศิลาจารึก อักษรและภาษาไทย วัดศรีโคมคำ อ.พะเยา จ. เชียงราย

อธิบายคำ

- (๑) จ.ศ. ๘๕๗ = พ.ศ. ๒๐๓๘
- (๒) ตับเม้า คือ ตับ = โทศก เม้า = บิเถาะ จึงเป็นบิเถาะ
โทศกของไทยฝ่ายเหนือ ตรงกับบิเถาะ
สัปตศกของไทยฝ่ายใต้
- (๓) เดือน ๑๑ = เดือน ๑๑ ของไทยฝ่ายเหนือ ตรงกับเดือน
๙ ของไทยฝ่ายใต้
- (๔) ออก = ข้างขึ้น
- (๕) เมือง = ตรง หรือเป็นชื่อของชาติ คือ ชาติเมือง
คือ เป็นชื่อศกและชื่อบิของฝ่ายเหนือ
- (๖) รวงเม้า รวงคืออัฐศก เม้าก็คือบิเถาะ แต่ในที่นี้ใช้
เป็นชื่อของวันไทยชนิดหนึ่ง
- (๗) เซษะ (เซษฎา) คือ ดาวเพะหรือดาวข้างใหญ่
- (๘) หื้อ = ให้
- (๙) เถิง = ถึง
- (๑๐) อาณาบุญ = บุญทำตามคำสั่ง
- (๑๑) กต = กำหนด
- (๑๒) นิยาม = อย่าง, กำหนด
- (๑๓) เม้า = เมีย
- (๑๔) ยา = ย่า, คุณ, ท่าน
- (๑๕) หน = ทาง และข้อความบรรทัดที่ ๑๔ คำที่ ๑
ของศิลาจารึกหลักนี้ ควรต่อบรรทัดที่ ๑๗
คำที่ ๒ จากคำว่าหนึ่ง
- (๑๖) เป้า = เปี้ย
- (๑๗) ทิน หรือ ทิน = เทอญ
- (๑๘) โกฎฐาสบุญ = ส่วนบุญ
- (๑๙) จง = จง
- (๒๐) ต่อเท้า = ตราบเท่า
- (๒๑) เนียรพาน = นิพพาน